

Să dai ce este mai bun din tine

Foarte umani, foarte divini (19):
Virtuțile ne pun în valoare personalitatea și ne fac flexibili pentru a descoperi binele în situațiile cotidiene.

23.02.2026

Un poet își imagina cum păsările din ținuturile de coastă, purtate de adierea brizei, zboară amețite de bucuria de a contempla neîncetat spuma mării și frumusețea cerului. Dacă nu avem privilegiul de a trăi la țărmul oceanului, ne putem aminti

poate de impresia care ne cuprinde de fiecare dată când revenim acolo în vizită: nu doar din cauza imensității mării, a culorilor ei sau a atmosferei pe care o creează, ci și datorită sunetului ei. De fapt, există astăzi nenumărate înregistrări ale sunetului mării care ne permit, din orice colț al lumii, să avem acces la acest ansamblu de voci — ale apei, ale stâncilor, ale păsărilor, ale nisipului — atât de tonice pentru cel care le ascultă. Sfântul Josemaría își imagina virtuțile asemenea fiecăruia dintre aceste sunete, atât de diferite ca timbru și intensitate, dar care împreună alcătuiesc muzica mării: „Așa cum vuietul oceanului este alcătuit din zgomotul fiecărui val, tot astfel sfințenia apostolatului vostru se compune din virtuțile personale ale fiecăruia dintre voi”^[1].

Perfecțiunea nu înseamnă uniformitate

Sfântul Ieronim scrie că „Isus Cristos nu poruncește lucruri imposibile, ci desăvârșite” [2]. Am putea obiecta că tocmai ceea ce este desăvârșit ni se pare adesea imposibil. Cine ar îndrăzni să spună despre sine că faptele sale sunt „perfecte”? În plus, mărturia sfinților merge tocmai în sens invers: pe măsură ce se apropie de lumina lui Dumnezeu, devin tot mai conștienți de imperfecțiunile lor. Nedumerirea sporește dacă ne dăm seama că fragmentul evanghelic la care face referire sfântul Ieronim este chiar o poruncă a lui Isus: „Fiți desăvârșiți precum Tatăl vostru ceresc este desăvârșit” (Mt 5,48). Ce mister ascund aceste cuvinte?

O primă clarificare necesară ține poate de modul în care înțelegem „perfecțiunea” ca pe ceva insurmontabil în felul său, ceva care

nu mai poate fi îmbunătățit. Aplicată conduitei unei persoane, o asemenea idee poate fi atât de îndepărtată de experiența noastră obișnuită încât să ne provoace chiar o anumită respingere. Totuși, sensul cel mai frecvent al acestui cuvânt în Biblie se referă la ceva deplin, împlinit, care dă tot ceea ce poate da. Astfel înțelegem mai bine că invitația lui Cristos de a „fi desăvârșiți” nu este concluzia unei liste de criterii de îndeplinit în toate domeniile vieții, ci încununarea unui discurs despre a-i iubi pe toți — prieteni și dușmani — așa cum îi iubește Dumnezeu (cf. Mt 5,43-48). Sfințenia nu înseamnă a face tot mai multe lucruri sau a atinge standarde impuse de noi înșine. Drumul sfințeniei, așa cum explică sfântul Paul, constă în a corespunde lucrării Duhului Sfânt, până când Cristos va prinde chip în noi (cf. Gal 4,19)[3].

În continuitate cu acest sens al „desăvârșirii”, Catehismul Bisericii vorbește despre virtuțile umane arătând că ele „îi permit persoanei nu doar să împlinească fapte bune, ci să dea tot ce are mai bun din sine”[4]. Așa cum, pentru a se naște sunetul mării, se împletesc toate valurile — mereu diferite unul de altul —, într-o viață sfântă fiecare virtute răsună în armonie cu celelalte: împreună dau formă celei mai bune versiuni a fiecăruia. Și, după cum în lume nu există două persoane identice, nu există nici două moduri identice de a îmbina virtuțile. Pentru a ne face sfinți — adică pentru a ne conduce la El — Dumnezeu se sprijină pe trăsăturile noastre unice, pe care le cunoaște mult mai bine decât noi. Fiecăruia îi revine să pătrundă „misterul proiectului unic și irepetabil pe care Dumnezeu îl are pentru fiecare și care se realizează în cele mai variate contexte și limite”[5]: să facem să

devină real, cu harul lui Dumnezeu și cu libertatea noastră, fiul iubit, fiica iubită pe care Domnul a visat-o din veșnicie. De aceea, încă de la început, sfântul Josemaría le spunea celor care se apropiau de Opus Dei: „Trebuie să fiți la fel de diferiți precum sunt sfinții din cer, fiecare cu notele sale personale, cu totul speciale”[6].

Sfințenia este un veșmânt croit pe măsură

Virtuțile nu ne ajută doar să alegem binele în locul răului într-o acțiune concretă; aceasta este mult, dar încă nu este totul. În realitate, stăpânirea de sine pe care o aduc virtuțile, ordonarea forțelor noastre către iubire, ne împinge să alegem ceea ce este mai bun, nu doar ceea ce este acceptabil. Uneori, o înțelegere reductivă a virtuții ne face să o vedem ca pe un compromis între două extreme negative, ca pe o

medie geometrică între doi poli de evitat. Astfel, în loc să privim spre vârf, ne preocupăm mai mult să nu cădem în prăpastia din dreapta sau din stânga. Și totuși, Dumnezeu i-a dat fiecăruia propriul său vârf, corespunzător propriului „peisaj geologic” în care își parcurge drumul; iar în acest peisaj trebuie să descoperim atât obstacolele și pericolele care ne pândesc, cât și terenurile unde pașii noștri se sprijină mai sigur.

Comentând etica aristotelică, sfântul Toma explică faptul că „mijlocul pentru noi este ceea ce nu depășește și nu este sub măsura potrivită pentru noi; de aceea, acest mijloc nu este același pentru toți”^[7]. El folosește imaginea încălțăminteii: fiecare trebuie să-și găsească propria mărime. Aristotel, la rândul său, recurge la imaginea hranei: un atlet și o persoană sedentară nu practică sobrietatea în același mod. Tocmai

pentru că nu există un mod unic de a trăi virtuțile, nu este potrivit să elaborăm rețete universale pentru a deveni ordonați, generoși sau umili. În plus, după cum a înțeles și Aristotel, nu devenim virtuoși doar prin repetarea exterioară a unor acte, ci prin realizarea lor cu dispoziții interioare specifice: „mai întâi, dacă știe ce face; apoi, dacă alege acele acte și le alege pentru ele însele; și, în al treilea rând, dacă le îndeplinește cu fermitate și statornicie”[8]. De aceea, dacă mediul formativ nu ajută persoana să înțeleagă valoarea unei virtuți și să o aleagă liber, din iubire, actele exterioare riscă să fie zadarnice.

Uimită de faptul că, pentru a ne face sfinți, Domnul dorește să se folosească de trăsăturile personale ale fiecăruia, o femeie simplă se ruga astfel: „Fă-ne să ne trăim viața nu ca pe un joc de șah în care totul se calculează, nu ca pe un meci în care

totul este dificil, nu ca pe o teoremă care ne frământă mintea, ci ca pe o sărbătoare fără sfârșit în care întâlnirea cu tine se reînnoiește, ca un dans, ca o mișcare în brațele harului tău”[9].

Mușchi supli și flexibili

Unul dintre semnele unei bune condiții fizice este elasticitatea mușchilor. Prin exerciții de întindere și printr-o îngrijire adecvată a articulațiilor, corpul poate ajunge la poziții uneori greu de imaginat. Menținerea acestei supleți musculare ajută la prevenirea problemelor cauzate de posturi incorecte prelungite și reduce riscul accidentărilor. Ceva asemănător se întâmplă și cu virtuțile în viața spirituală. De aceea, sfântul Josemaría spunea adesea că „sfințenia are flexibilitatea mușchilor bine antrenați”[10]. În acest sens, explica el, după cum uneori iubirea

lui Dumnezeu ne va îndemna să ne străduim să facem ceea ce ne este greu, altelei ne va conduce să alegem ceea ce este mai comod și să-I mulțumim pentru aceasta.

Nu este întâmplător faptul că termenul „virtute” provine din latinescul *virtus*, care înseamnă putere sau forță — asemenea mușchilor. În măsura în care s-au înrădăcinat în noi, virtuțile nu doar că ne permit să săvârșim faptele bune cu bucurie și ușurință, ci ne conferă și flexibilitatea de a adopta direcția pe care o cere fiecare împrejurare. Este adevărat că virtuțile ne conduc să facem lucrurile într-un mod ordonat; dar, mai profund, ele ne ajută să fim noi înșine persoane ordonate, chiar dacă uneori acest lucru nu este evident din exterior sau nu se concretizează într-o formă anume.

Se povestește că sfântul Carol Borromeu, pe când era un tânăr episcop, avea reputația de a fi foarte auster: se hrănea doar cu pâine și apă, în cantitățile strict necesare. Totuși, dacă acest lucru facilita relația cu anumite persoane, nu ezita să bea vin ori de câte ori era potrivit[11]. „Dacă am acționa altfel — adăuga fondatorul Opus Dei — am risca să devenim rigizi, fără viață, asemenea unei păpuși de cârpă”[12]. Or, tocmai una dintre trăsăturile cele mai izbitoare ale unei păpuși de cârpă este că nu poate înceta să zâmbească. Tuturor ne place să fim înconjurați de oameni veseli, dar pentru că sunt astfel în mod liber, la momentul potrivit și cu măsura potrivită — nu pentru că au adoptat mecanic un anumit comportament.

Sfântul Francisc de Sales, la începutul corespondenței sale cu cea care avea să devină sfânta Ioana de Chantal, o avertiza asupra riscului

unei lipse de libertate interioară în care ar fi putut aluneca chiar prin dorințele sale de viață creștină.

„Întrerupeți un suflet atașat exercițiului meditației și îl veți vedea ieșind mâhnit, neliniștit și tulburat. Un suflet cu adevărat liber va ieși cu chip liniștit și inimă binevoitoare față de cel care l-a deranjat; căci una și aceeași este slujirea lui Dumnezeu — fie meditând, fie îndurându-l pe aproapele; amândouă sunt voința lui Dumnezeu, însă în acel moment este necesar să-l îndurăm pe aproapele”[13].

„Fiți curajoși!”, îi încuraja Papa Francisc pe un grup de tineri polonezi. „Lumea are nevoie de libertatea voastră interioară, de privirea voastră plină de încredere în viitor, de setea voastră de adevăr, de bunătate și de frumusețe”[14]. Forța și flexibilitatea pe care ni le dau virtuțile sunt asemenea vuietului oceanului, care ne dezvăluie mereu

noutatea și frumusețea sa; ele exprimă, totodată, docilitatea noastră față de Duhul Sfânt, pentru ca Cristos să se formeze în sufletele noastre într-un mod unic în istorie. Nu este întâmplător faptul că Catehismul vorbește despre virtuți tocmai în capitolul dedicat „vocației omului”^[15]: pentru că suntem chemați să trăim viața divină, suntem chemați să ne ridicăm privirea spre orizont, asemenea păsărilor de pe țărâm, încrezători că Dumnezeu susține lupta noastră.

^[1] Sfântul Josemaría, *Drum*, nr. 960.

^[2] Citat în *Catena Aurea*, comentariu din Mt 5, 43-48.

^[3] Mgr Fernando Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 28 oct. 2020, nr. 6.

[4] *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 1803.

[5] Papa Francisc, Exh. ap. *Gaudete et exsultate*, nr. 170.

[6] Sfântul Josemaría, *Drum*, nr. 947.

[7] Sfântul Toma din Aquino, *Comentariul Eticii la Nicomaque*, cartea II, lecția VI.

[8] Aristotel, *Etica Nicomahică*, 1105a-1105b.

[9] Slujitoarea lui Dumnezeu Madeleine Delbrêl, *Dansul ascultării*.

[10] Sfântul Josemaría, *Forja*, nr. 156, citat de Mgr Fernando Ocáriz, *Scrisoare pastorală*, 28 oct. 2020, nr. 6.

[11] Cf. Sfântul Francisc de Sales, *Scrisoarea baroanei de Chantal*, 14 oct. 1604.

[12] Sfântul Josemaría, *Forja*, nr. 156.

[13] Sfântul Francisc de Sales,
Scrisoare baroanei de Chantal, 14 oct.
1604.

[14] Papa Francisc *Mesaj*, 15 august
2018.

[15] *Catehismul Bisericii Catolice*,
Partea a treia, Prima secțiune.

Andrés Cárdenas Matute

pdf | document generat automat din
<https://opusdei.org/ro-ro/article/foarte-umani-foarte-divini-xix-sa-dai-ce-este-mai-bun-din-tine/> (02.04.2026)